

Flotte planter - hvordan?

"Fuchsia" - marts 2005

Af Else Højbjerg

Hvordan får man fremelsket planter, der ligner dem, man ser på udstillinger?

Når man besøger en udstilling overvældes man af en utrolig blomsterpragt. Måske tænker man ikke så meget over alle de forhold, som er forudsætningerne for det helhedsindtryk, man får. Måske tænker man heller ikke på, at man egentlig godt kan gå hjem og prøve at gøre ligeså.

En udstillingsplante er iøjnefaldende og præsentabel, når flest mulige af nedenstående forhold er opfyldt:

- Sundt og ubeskadiget løv
- Sygdomsfri
- Blomsterrigdom
- Ingen frugter og visne blomster
- Harmonisk form med grene, løv og blomster ligeligt fordelt hele vejen rundt, for hængere desuden fra øverst til nederst
- Harmoni mellem krone og stamme på fuchsiatræer
- Harmoni mellem pottestørrelse og plantestørrelse
- Rene potter med pæn jordoverflade.

Det lyder vel egentlig ikke så svært. Indsatsen består i tålmodighed, omhu og en arbejdsindsats. Og så skal man vide lidt om planternes blomstringsforhold og vækstbetingelser.

Blomstringen

Langt de fleste fuchsiasorter er langdagsplanter. Det betyder, at de først danner deres blomsteranlæg, når daglængden er på mere end 12 timer. Nogle sorter og de fleste af vildarterne er dagneutrale, d.v.s. at de kan blomstre hele året uanset daglængden, når blot temperaturforholdene er tilfredsstillende.

Når planterne har dannet deres blomsteranlæg, går der en vis tid, inden blomsterknopperne kommer til syne og selve blomstringen begynder. Som en tommelfingerregel kan man sige, at det varer

6 - 8 uger for enkeltblomstrende sorter

10 - 12 uger for dobbeltblomstrende sorter.

Når vi ved, at fuchsia sætter blomster i skudspidserne, gælder det om at få så mange skudspidser som muligt. Det opnår vi, når vi kniber planterne.

Knibning

Hver gang vi kniber et skud, får vi mindst 2 nye sideskud (måske 4, hvis vi lader to bladpar sidde på planten). Når vi f.eks. har knebet 3 gange, vil planten få mindst 8 gange så mange sideskud (eller 64 hvis planten bryder optimalt).

Mellem hver knibning går der en vis tid, og efter sidste knibning går der så 6-12 uger før blomstringen begynder.

Vækstbetingelser for ældre overvintrede planter

Her gælder det om at få planterne sat i gang tidligt om foråret.

De skæres tilbage, og hvis de ikke blev plantet om i efteråret, skal det ske nu. Gamle døde rødder fjernes, før der plantes i ny god jord - og meget gerne i den mindst mulige potte. Der vandes forsigtigt, indtil væksten begynder. Man kan med fordel oversprøjte planterne et par gange om dagen med lun-kent vand i sprayflasken. Det vil hurtigt få de hvilende/sovende knopper til at bryde.

Så snart en potte er helt gennemvokset af de nye rødder, pottes op igen. og sådan fortsættes der, indtil sidste knibning. Her standser oppotningen, og man starter med regelmæssig gødning.

Hele denne periode forløber bedst, hvis man kan holde temperaturen på ca. 15° - 16°. Den nye plantejord skal være luftig, og der anbefales en pH-værdi på ca. 6,5, som giver planterne den bedste mulighed for optagelse af næringsstofferne.

Gødning i vandingsvandet frarådes for planter, som:

- lige er blevet pottet om
- ser svagelig ud
- er helt udtørrede i plantejorden.

I de 2 første tilfælde kan man bruge bladgødning, d.v.s. gødningsvand, som forstøves over planten (½ - 1 promille).

I sidste tilfælde vandes først med rent vand, derefter med almindeligt gødningsvand.

Vækstbetingelser for 2-årige planter

For at få flotte rigtblomstrende planter i deres 2. leveår kan man bruge "den 2-årige metode" Det drejer sig om planter, som man først tillader at blomstre i deres andet leveår. Planterne har altså haft 2 vækstperioder til at udvikle en god grenopbygning.

Man starter med at tage stiklinger i slutningen af maj eller i begyndelsen af juni. På dette tidspunkt er de særligt kraftige og voksevillige. Store stiklinger med mindst 3 fuldt udviklede bladpar foretrækkes. De stikkes enkeltvis i 7 cm. potter.

På denne årstid sætter de villigt rødder i løbet af 14 dage uden tilskudsvarme. Hele sommeren passes de omhyggeligt. Der pottes om til 9½ cm potte på rette tidspunkt (når potten er helt gennemvokset af rødder). Senere pottes om til max. 12 cm potte, hver gang uden at ødelægge og forstyrre rodklumpen. Planten holdes så vidt muligt i det fri på en lun og beskyttet plads.

Hver skudspids bliver sommeren igennem knebet for hvert andet bladpar. Al voksekraft bliver koncentreret om at opbygge en stor, kraftig mangegrenet plante. Blomstring skal forhindres første sommer.

Når planten tages ind om efteråret, befinder den sig i en 12 cm potte (max). Den skal passes hele vinteren, men i november, december og januar må den ikke være stærkt voksende. Sparsom vanding, kun lige akkurat så meget, at bladene ikke falder af. Temperaturen må ikke komme under 5 - 8°.

I slutningen af januar - begyndelsen af februar, når dagene bliver længere og mere dagslys igen kan stimulere væksten, skal planten have ny jord (og en lidt mindre potte). I modsætning til de ældre planter, som har haft en rigtig hvileperiode, skal der kun fjernes så lidt jord - og med største forsigtig-

hed -, at planten kan være i en potte, der er et nr. mindre end den, som den har overvintret i. Den flyttes altså fra sin 12 cm til en 9½-10 cm potte, hvilket vil stimulere rodudviklingen. Når den nye potte er gennemvokset af rødder, pottes atter op til en 12 cm potte.

Oppetning til en ca. 2½ cm større potte hver gang fortsættes, samtidig med at planten knibes. Knibning og oppotning standses 6 - 12 uger før det tidspunkt, hvor man ønsker, at planten skal blomstre.

Hver gang en potte er fuld af rødder, gødes der. En gødning med et højt kvælstofindhold (N) foretrækkes. Ind imellem gødes der med bladgødning (her vælges en gødning, som ikke sætter pletter på bladene). Når blomsterknopperne viser sig, gødes der en gang om ugen med en kalibetonet (K) gødning.

De fleste vækstformer, også opstammede og hængere, kan med den 2-årige kulturform drives frem til meget fine planter. Alle sorter med korte internoder (afstand mellem bladpar) og småt løv egner sig særdeles godt.

Den eneste ulempe ved denne metode er, at planterne bliver meget store og pladskrævende. Men de skal have den fornødne plads for at udvikle sig frit og regelmæssigt til alle sider.

Vækstbetingelser for en ung plante (1-årig)

Man tager meget tidligt på året en stiklinger og behandler dem som beskrevet under den 2-årige metode, bortset fra vinterproceduren.

Sygdomsbekæmpelse

Det er meget vigtigt at holde øje med sygdomme og skadedyr for at kunne bekæmpe dem i tide. Man må især være omhyggelig med overvintrede planter, så man ikke overvintrer insektæg og rust. Tænk også på topkudsmiden (se næste side).

Blomstringstidspunkt og blomsterrigdom er afhængig af:

- Planterarten
- Tidspunkt for igangsætning om foråret.
- Knibning og tidspunkt for sidste knibning
- Vækstforhold, lys og varme, vejr og vind
- Plantejord, ompotning, gødningsprogram og sygdomsbekæmpelse.

Husk at plantejord skal være "luftig".

Husk at stiklinger lykkes bedst, hvis vi undgår havejord eller kompost på dette tidspunkt.

Husk at det hele skal være en fornøjelse.

Mange af oplysningerne er hentet fra forskellige fuchsia-håndbøger. De fleste stammer fra bogen "Fuchsien" af den tyske fuchsiaspecialist Gerda Manthey.